

УЧИЛИЩНОТО НАСТОЯТЕЛСТВО КЪМ ОУ "ЕЛИН ПЕЛИН" – БУРГАС
XIX състезание по български език и литература за ученици от I до VII клас

„ОБИЧАМ ТЕ, БЪЛГАРСКА РЕЧ!“

Бургас, 24.03.2018 г.

VI клас

Уважаеми ученици,

Състезателният тест съдържа 25 езикови и литературни задачи. Последната задача е за създаване на текст, който трябва да напишете на отделен лист.

Отговорите отбелязвайте със син цвят на химикалката върху теста - официалният документ, който ще се оценява. Поради това е задължително верните според Вас отговори да отбелязвате внимателно.

За да отбележите своя отговор, срещу номера на съответната задача зачертайте със знака X буквата на избрания от вас отговор.

Например:

Ако след това прецените, че първоначалният ви отговор не е верен, запълнете кръгчето с грешния отговор и зачертайте със знака X буквата на друг отговор, който приемате за верен.

Например:

За всяка от задачите със свободен отговор в теста е оставено празно място. Използвайте това място, за да запишете своя отговор.

Ако след това прецените, че записаният свободен отговор не е верен, задраскайте го с хоризонтална черта и запишете над него отговора, който според вас е правилен.

Запомнете! Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, чиято буква е зачертана със знака X. За всяка задача трябва да е отбелязан не повече от един действителен отговор.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Прочетете текста и разгледайте таблиците, за да изпълните задачите от 1. до 10. включително.

Световноизвестният български цигулар Васко Василев през 2016 навърши 46 години. 40-годишнината и 45-годишнината си той отбеляза с издадени книги за своя живот. В книгата “Vasko@Vasko40” музикантът си спомня:

Сега, като се връщам към детството си, като поглеждам с очите на възрастен към него, от нито един спомен не изскачат виковете, караници, дори най-елементарно повишаване на тон. Родителите ми винаги са били обединени срещу мен или в моя подкрепа, но като един човек, а не като двама. Никога не са прилагали играта на добро и лошо ченге. В този смисъл съм им благодарен, че не ми се е налагало да вземам страна или да преценявам кого обичам повече. Сигурен съм, че са имали своите неизбежни проблеми, но никога не са ме допусkali до тях. Това създава чувство за силно семейство. Щастлив съм с родителите, които имам. Ако имах правото на избор, не бих си избрал никои други. Ако не бяха те, нямаше да съм точно този човек, който съм. И двамата са музиканти. Баща ми е цигулар, а майка ми – пианистка. Дядо ми по бащина линия – Васил, на когото съм кръстен, пее страхотно, има невероятен музикален талант, без никога да е учил ноти или музика, а неговият баща-прадядо ми Бечо от Смолян, е участвал в концерт за 1001 гайди в Широка лъка. Родителите ми винаги са били толерантни към моите интереси и тези на сестрите ми. Музиката никога не е била задължителна, не е била болезнена амбиция, а само за обща култура и изграждане на навици за действия извън училище. Интензивната работа с баща ми беше доста определяща за мен. Ние двамата бяхме в различни социални роли – и на баща – син, и на преподавател – ученик. Бяхме приятели, заедно спортувахме, ходихме на екскурзии... И до днес сме много близки.

Дата/година	Събитие от живота на Васко Василев
14 октомври 1970 г.	Ражда се в София
1979 г.	Записана е първата му дългосвиреща плоча(със Софийската филхармония).
1980 г.	Приет е в Централното музикално училище към Московската консерватория като даровитото дете, по-късно завършва Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство (АМТИИ) в град Пловдив.
1994 г.	Става най-младият концертмайстор на оркестъра към Кралската опера - Лондон.
2016 г.	Удостоен е с орден „Св. Св. Кирил и Методий“ I степен.

1. Цитираният текст разказва за:

- А) образованието на музиканта;
- Б) в семейството на музиканта;
- В) първите музикални прояви на В. Василев;
- Г) детството и родителите на музиканта.

2. Каква е функцията на текста?

- А) да информира; Б) да развлича; В) да подбужда; Г) да поучава.

3. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) Във възпитанието на В. Василев музиката не е била задължителна, а за обща култура.
 Б) В. Василев носи името на дядо си по майчина линия.
 В) Прадядото на В. Василев по бащина линия е участвал в концерт за 1001 гайди в Широка лъка.
 Г) Родителите на В. Василев са музиканти.

4. Кое твърдение за отношението между двата източника на информация е вярно?

- А) Таблицата илюстрира информацията в текста.
 Б) Таблицата допълва информацията в текста.
 В) Таблицата противоречи на информацията в текста.
 Г) Между информацията в двата източника няма връзка.

5. Кое твърдение НЕ е вярно според таблицата?

- А) На 9-годишна възраст Васко записва първата си дългосвиреща плоча.
 Б) На 46 г. е носител на орден „Св. Св. Кирил и Методий“ I степен.
 В) На 24 г. е най-младият концертмайстор на оркестъра към Кралската опера-Лондон.
 Г) На 10-годишна възраст е приет в АМТИИ в гр. Пловдив.

6. Кое е правилното обяснение на подчертания израз в изречението?

Никога не са прилагали играта на добро и лошо ченге.

- А) Никога не сме играли на играта на „доброто и лошото ченге“.
 Б) Родителите ми не обичаха нито добрите, нито лошите ченгета.
 В) Никога не си разпределяха ролите единият да е добрият родител, а другият – лошият.
 Г) Майка ми и баща ми играеха ролите ту на добри, ту на лоши родители.

7. Кое от местоименията в изречението е различно по вид? Запишете го на празния ред и определете вида му.

Родителите ми винаги са били толерантни към моите интереси и тези на сестрите ми.

.....

8. Според текста за кого от близките си В. Василев казва, че е човек с „невероятен музикален талант, без никога да е учил ноти или музика?“

- А) за баща си; Б) за дядо си Васил; В) за майка си; Г) за прадядо си Бечо.

19. Попълнете таблицата, като срещу буквата с цитата запишете цифрата, която показва към кого са отправени съответните думи.

- А) „Доста небрежно е преподавано. Повикайте друга ученичка.“
 Б) „Господин..., благодаря ви сърдечно, за мене и за моите девойчета. Няма да забравя тая услуга.“
 В) „... Вашите въпроси, неясни и отвлечени, биха затруднили и ученици от V клас...“
 Г) „ Па какво сте такива втрещени? Бога ли разпра момичето? Казва си правото!“

1. Кириак Стефчов; 2. Бойчо Огнянов; 3. Рада Госпожина; 4. публиката на изпита.

А)	
Б)	
В)	
Г)	

20. Кои думи запяват артистите и публиката след представлението на „Многострадална Геновева“?

- А) „ Вятър ечи, Балкан стене, /сам юнак на коня...“
 Б) „ Хубава си, моя горо, /миришеш на младост..“
 В) „ Отечество любезно, как хубаво си ти !“
 Г) „ Пламни, пламни ти в нас, любов гореща!“

21. Кое твърдение за Том Канти НЕ е вярно?

- А) Майката на Том е починала, но баща му и баба му се грижат добре за него.
 Б) Том се отнася с уважение и респект към принц Едуард.
 В) Том изпитва нетърпеливо любопитство да се облече в дрехите на принца.
 Г) Том така увлекателно разказва за игрите на бедните деца, че Едуард възкликва „това е славно нещо“.

22. Срещу буквата на цитата запишете цифрата, която показва употребеното изразно средство.

- А) „Какво им даваш от разкоша си? “
 Б) „...всуге тъй празнично блестят!“
 В) „ о, шумен и разблуден град “
 Г) „Че всяка вечер теменужена..“

1. Реторичен въпрос;
 2. Епитет;
 3. Реторично обръщение;
 4. Реторично възклицание.

А)	
Б)	
В)	
Г)	

23. Кое твърдение за „Братчетата на Гаврош“ от Хр. Смирненски НЕ е вярно?

- А) За композицията на произведението са характерни контрастът, кръговата композиция.
- Б) Социалното неравенство между хората, човекът и градът са главни теми в произведението.
- В) В творбата има ясно сюжетно развитие.
- Г) Героите - бедните бездомни градски деца, носят името на малкия Гаврош от „Клетниците“ на Виктор Юго.

24. Попълнете таблицата, като срещу буквата с цитата напишете цифрата със съответстващия похват за характеристиката на герой.

- А) „ Джордж беше много висок и невероятно слаб човек, който се движеше със странните отсечени движения на марионетка.“
- Б) „ - Добро утро. Ученикът трескаво очаква учителя, надявам се ?“
- В) „ Той отлично се фехтуваше, а същевременно се бе заел да изучи някои от местните селски танци, към които имаше страст.“
- Г) „ Едва се бяхме настанили в яagodовочервената вила и мама реши, че подивявам и е необходимо да получа някакво образование. Но кой беше начинът да се осъществи това на един отдалечен гръцки остров ?“

- 1. речева характеристика;
- 2. портретна характеристика;
- 3. биография на герой (елементи на биография) ;
- 4. косвена характеристика.

А)	
Б)	
В)	
Г)	

25. Запишете с две - три изречения какво внушават думите от творбата „Братчетата на Гаврош“ на Христо Смирненски:

...и колко скръб в очите трескави, и колко мъка се чете!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ДИДАКТИЧЕСКА ЗАДАЧА: Прочетете текста „Камбаната на свободата” от Ангел Каралийчев и направете сбит преразказ.

КАМБАНАТА НА СВОБОДАТА

великотърновска легенда

... Върху Камбания хълм (на Царевец) има една полузарината яма. Край ямата – дебели каменни зидове. Някога преди пет столетия, тук е имало една вехта черковка, с опушени икони и стройна висока камбанария. Тежка чугунена камбана е бучала над Царевец, а долу в черковката се е чувал шепотът на последния български патриарх.

Когато османските турци, поведени от Челеби Сюлейман, заградили Търново, великият старец Евтимий разбрал, че на българското царство е дошъл краят. Дълго мислил каква надежда да остави на поколението, които са обречени на робство и най-сетне решил. Една вечер той слязъл в Асенова махала, където сега са кожарите. През времето на Евтимия там живеели ковачите на старинни оръжия и леярите на черковни камбани. Евтимий влязъл в леярната на най-сръчния майстор и му поръчал да излее една камбана с глас на млада жена, която пее по жътва, и да влее душа в разтопения метал.

- Коя душа? – попитал майсторът.
- Душата на българската история.

Майсторът разбрал. Щом разтопил в един огромен казан метала за камбаната, той отишъл при патриарха. Евтимий измъкнал изпод възглавницата си една ръкописна книга с листове от кожа. В нея мъдрият старец бил разказал цялата история на българите. Той целунал книгата и я подал на леяря. Леярят слязъл в работилницата си и пуснал историята на Евтимий в казана с разтопения метал. Книгата изгоряла, ала нейната душа останала навеки включена в новата камбана. За пръв път камбаната забучала през оная страховита нощ, когато ордите на Челеби Сюлейман нахълтали в крепостта и почнали да секат де когото срещнат.

Разярен се изкачил на Царевец турският военачалник и на кон влязъл в черковния двор. Евтимий дърпал въжето и камбаната плачела.

- Защо биеш тая камбана? – попитал турчинът.
- За да обадя на българския народ, че слънцето на неговата свобода залязва. Пада вековен мрак. Но ще дойде ден, когато камбаната пак ще забучи и свободата пак ще изгрее над нашата земя!
- Изгорете черквата! – провикнал се Челеби Сюлейман и заповядал да оковат във вериги беловласия патриарх.

Турците стръвно налетели в черковката и я запалили. Огънят запращял и пламъци обхванали камбанарията. Когато дървените греди изгорели, чугунената камбана рухнала с трясък и потънала в земята.

- Изкопайте я и от нея направете секири! – заповядал Челебията.

Запретнали се турците да копаят, но колкото повече копаели, толкова по-дълбоко в земята потъвала камбаната и те не могли да я намерят. Минали вековете като черни птици над българската земя.

Народът много теглила претеглил, ала той знаел, че някъде в земята стои камбаната на свободата и чака да дойде хубавият ден.

...И разказват старите търновчани, че през 1876 година, когато пламнало Средногорското въстание, всяка нощ те чували изпод земята да ехти една камбана и гласът ѝ бил като глас на млада жена, която пее по жътва.

Речник: Челеби Сюлейман, леяр,

патриарх Евтимий, Царевец

черковка - черква, църква

Средногорско въстание, 1876 г.